

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: **ION N. CESARESCU**

REDACTOR-PROPRIETAR: **I. S. CODREANU**

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla, . . . 45 lei
 6 luni 20 „
 3 luni 10 „
 Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
 sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, **CALEA RAHOVEI—5**
 Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

AVIZ: Din cauza vacanției Crăciunului, cu acest număr încheiem anul 1910.

Numărul viitor va apare cu data de Sâmbătă 1 Ianuarie 1911.

Tabla de materii pe anul 1910 s'a pus sub presă și va cuprinde peste 8 coale tipar. Ea se va vinde tot pe prețul de 5 lei exemplarul și nu se va servi de cât numai abonaților la corent cu plata abonamentelor.

S U M A R

Discursul rostit de D-l Petru Borș la inaugurarea statuei lui Eugeniu Stătescu.

JURISPRUDENȚĂ:

Trib. Ilfov, s. IV: *Societatea Funcționarilor Publici cu D-na Al. N. Costandache;*

Trib. Ilfov, s. III: *Societatea Funcționarilor Publici cu D-na Agripina Caracaș;*

Concluziuni depuse de D-nii avocați C. G. Marinescu și C. Cernescu, din partea Societății funcționarilor publice dinaintea Trib. Ilfov s. III la 5 Octombrie 1910.

Discursul rostit de d-l Petru Borș

la

Inaugurarea statuei lui Eugeniu Stătescu

D-l Petre Borș, fost Director al *Curierului Judiciar*, membru în consiliul de disciplină, a ținut următorul discurs în numele baroului Capitalei la solemnitatea pentru desvelirea statuei lui Eugen Stătescu:

*Onorate domnule președinte,
 Onorate domnule ministru,
 Onorată Selectă Adunare,*

Pe când astăzi la Paris se sărbătorește sub președenția Capului republicei centenarul restaurării baroului francez, unde se află invitat și ilustrul nostru decan; noi în același timp, comemorăm aici pe unul din fruntașii baroului român. Ca o meteoră a dispărut dintre noi, sunt acum patru ani, Eugeniu Stătescu; însă luminile științei și talentului său juridic, par încă viu întipărite în incinta acestui palat al justiției.

În cursul a patruzeci ani de activitate judiciară el a colaborat în partidul național liberal, și a participat alături de răposatul mare om de

stat, J. C. Brătianu, la actele cele mai glorioase ale epocii noastre contemporane. În calitate de ministru al justiției a făurit cele mai nemerite legiuri, în scopul patriotic de a avânta România pe adevărata cale de progres și civilizațiune. Mai întâi în 1879 a editat acea lege a judecătorilor de ocoale, care ținând seamă de o veche tradițiune a reînființat așezământul democratic al justiției populare. Impăciuirea nenumăratelor mici prigoniri dintre săteni, ca și judecarea echitabilă a contestațiunilor celor mai mulți, cui să fie mai bine încredințate, și-a zis autorul legii, de cât unor jurați aleși — *jurații comunali*. De altminteri cine nu știe, că mai forte sună la inima săteanului nostru cuvântul primarului, învățătorului sau al preotului, de cât condeiul magistratului ori limbajul avocatului.

Până în anul 1886 se adevereau la noi actele juridice fără nici o normă, ceea ce a stârnit o mulțime de procese. Stătescu a curmat cu acest mare neajuns, garantând prin *legea autentificării* modul confecționării scriselor juridice. În locul notarilor ca în străinătate, instituțiune poate neadapată moravurilor noastre, s'a dat atribuțiunile acestora autorităților judiciare, judecătorii de ocoale și tribunale. Astăzi cu toții simțim foloasele reale, ce tragem pe urma acestei însemnate reforme.

Cam în același timp, opiniunea publică indica necesitatea facerii unei *noui legiuri comerciale*. Fostul cod din 1840 a putut fi util în timp de jumătate secol pentru starea economică a timpului trecut, dară acum își făcuse traiul. După unirea țărilor surori România a început să dobândească o mare desvoltare comercială, căci s'au creat diferite instituțiuni de credit și de transport, și noi am intrat în relațiuni mai frecvente cu Europa centrală și occidentală. Se impunea acum revizuirea legii comerciale, sau înființarea unui *cod comercial* care să răspundă la exigențele noastre actuale și viitoare. Pulsățiunea acestor trebuințe sociale a simțit-o ministru nostru de justiție, și a luat pe dată meritoasa inițiativă a confecționării

acestei legiuiri. A lucrat cu o comisiune orânduită la această lucrare importantă terminând partea începătornică a codului relativă la drepturile și obligațiunile comercianților, la vânzări și la societăți. Trebuie să recunoaștem că prin schimbarea ministrului justiției opera s'a continuat și s'a desăvârșit de succesul și eminentul său coleg, C. Nacu. Revenind apoi Stătescu la ministerul justiției s'a pus în desbaterile parlamentului proiectul însoțit de mai multe rapoarte, între cari este și raportul meu ca deputat relativ la materia falimentului. Elaborarea lucrării a început la 1883, și a luat sfârșit în legea sancționată și promulgată în 16 Aprilie 1887, după un frumos raport făcut către M. S. Regele de ministru său Eugeniu Stătescu.

Se știe că sorginta acestei opere este grandiosul cod de comerț al Italiei, ale cărui texte noi le-am adoptat; însă cu deosebite schimbări, potrivite cerințelor noastre. Stătescu și Nacu, autorii acestei legiuiri, nici puteau lua un model mai bun decât Codul Italian, care stă în fruntea legiurilor similare streine. Se știe asemenea, că opera care a servit de călăuză nouă se datorește inițiativei aceluși distins om de stat și celebru fruntaș al baroului italian intitulat la Paris *le prince du barreau italien*, P. S. Mancini, profesorul meu odinioară de drept internațional la Universitatea din Turin. O comisiune din cei mai competenți jurisconșulți, comercianți și economiști, au lucrat fără preget opt ani cu începere de la 1869, după care proiectul s'a depus în desbaterile, mai întâi ale Senatului și apoi la Camera deputaților, și s'a transformat în lege la 1 Ianuarie 1883. Se pot grava monumental finalele cuvinte din raportul Ministrului Mancini adresate Regelui său: *Sire, sper asemenea că primul cod scris de Italia la Roma, va fi ca anticele litere latine un fundament de prosperitate glorioasă*.

Tot atit de memorabile cred, Onor. selectă adunare sînt și vor fi cele din urmă cuvinte din raportul său pe care Ministrul României, Eugeniu Stătescu, le adresă marelui nostru Rege Carol I: *«Sire, dând Inalta Voastră sancțiune noului Cod de Comerțiu, Veți înzestra România cu o legislațiune comercială care este una din cele mai bune și mai complete din Europa, inaugurînd astfel era revizuirii codurilor noastre prevăzută de constituțiune; Veți fi făcut un pas pe calea progresului și a perfecțiunii instituțiunilor noastre; Veți fi adăogat, Sire, pentru regnul Vostreu un nou titlu la recunoștința țarei»*.

În arhiva parlamentului nostru mai sunt încă lucrări de ale defunctului: proiectul organizării și reglementării *Corpurilor morale* depus în cartoanele Camerei deputaților, și proiectul înființării

rei unui *Consiliu legislativ permanent* depus la Senat. Acest din urmă este însoțit de o expunere magistrală de motive, cum just s'a calificat de distinsul profesor universitar C. Disescu în discursul său ținut cu ocaziunea funeraliilor regretatului Stătescu. Instituirea unei atari comisiuni legislative ca corp constituit permanent, ar fi de cel mai mare ajutor pentru guvern și pentru Corpurile legiuitoare. Constituțiunea noastră prescrie revizuirea tuturor codurilor noastre, care se făcuseră sub domnia lui Cuza Vodă cu prea multă pripire, cum și îndreptarea tuturor legilor organice și a regulamentelor de administrațiune publică în concordanță cu principiile constituționale. În scopul realizării acestei idei mărețe, Stătescu a fost inițiatorul proiectului de lege a înființării a acestui înalt colegiu legislativ, care mai apoi cu oare-cari mici modificări ale succesului său G. D. Paladi s'a și votat de Senat în ședința de la 1—2 Maiu 1898, fără însă o altă ulterioară urmare, nu știu însă din ce cauze.

Mai este la Ministerul justiției un proiect al său destul de propice, relativ la trecerea penitenciarelor din țară din dependența Ministrului de interne la aceluși al justiției. Apoi mai cunosc și două foarte însemnate circulări, una relativă la *libertatea presei* și alta la *neatingerea pământurilor rurale*.

Acestea sunt în definitiv în trăsături generice lucrările ca *om de stat* ale lui Eugeniu Stătescu. În ramura de activitate politică, și în fine ca intim și luminat consilier la cârma țarei, alături de ilustrul Brătianu, renumele aceluși pe care l'comemorăm, poate fi tot atât de apreciat, ca și ale autorilor însemnați de drept, care transmit tezaurul operilor lor, generațiunilor viitoare.

Cea mai mare parte însă din cei patruzeci de ani de activitate a fost întrebuințată în nobilul exercițiu al profesiei de *avocat*. Încă de pe când urma cursul ca student la facultatea juridică din Paris, se prevedea pentru el o carieră strălucită în ramura îmbrățișată. Se zice că în primul an de facultate, recunoscutul său profesor Lyon Caën punându-i întrebarea de-a defini cuvântul *drept*, s'a dat de Stătescu un răspuns atât de strălucit, pare că ar fi fost o conferință făcută de un distins magistrat,—în cât renumitul profesor a rămas în uimire, conservând pentru acest școlar al său o neștearsă demnă amintire.

În adevăr, natura a înzestrat pe Stătescu, mai presus de orice, cu aceea ce numim *dreaptă judecată*, care este cel mai apt mijloc în rezolvarea și dezvoltarea grelelor probleme juridice. Cu sânge rece și cu un temperament calm, el vedea chestiunile în seninătate. Era clar în expunere, nu era prolix, cu abundență de argumentări logice;

și la trebuință, perorațiunea devenia vivace, fermă și energică. De multe ori sintetismul său, te captiva; și cu cât te apropiai de el, te atrăgea caracterul său onest și spiritul său cult.

În acest lung interval, evident a susținut multe cauze, dintre cari unele însemnate ca știință juridică; dar el le alegea înainte de a le lua, și se prepara bine înainte de a le pleda. Pentru o cuvântare de genul acesta la adunarea unde astăzi suntem chemați, eu nu pot nimic să schițez, necum să analizez ceva, fie și din cauzele cele mai importante; căci, atare lucru, face obiectul unui discurs biografic, reclamând multe pagini. În acest moment chiar, posed o listă de peste cinci zeci procese pledate pe la diferitele instanțe; dar nu este locul aici a abuza de bunătatea auditorului nostru. Un lucru este din toate aceste cert: că Stătescu a ocupat linia întâia a ilustrațiilor deja dispărute din baroul român, fiind alături de regretații C. Bozianu, Vasile Boerescu, G. Costa-Foru și M. Cornea. Acești atât de distinși jurisconșulți, ca și mai mulți cari azi urmează, au fost și sunt viia faclă de lumină pentru justiție; și magistratura noastră, alcătuită deja din persoane culte și bine alese, corespunde la așteptările unanime, emulând în nobila ambițiune de a se nivela cu magistratura Statelor celor mai înaintate în cultură. Fi-vom noi, să nu contestez, îndărătul țărilor de mâna întâia, sub raportul economic, comercial, industrial, și în multe alte privințe; nu se va nega însă, că *dreptul* pare a se naște cu românul, alipindu-se de spiritul său din leagăn până la mormânt. Deseori vedem pledările avocaților noștri dela bara instanțelor judecătorești, ca și sentințele desbătute în camerele de consiliu ale magistraților, lucind sculptate în sufletul publicului, ca cuvântul bronzat al jurisconșulților romani, și ca sentințele oțelite ale pretorilor cetății eterne.

Grea și vastă este știința dreptului! Tot atât, pe cât multiple, variate și infinite sunt relațiile dintre oameni. Ea s'a născut odată cu înființarea societății, și va dispărea când nu vor mai fi urme de viață socială. Istoria dreptului este imaginea luptei continue a spiritului în contra materiei, a dreptului în contra abuzului și a îni-quității. Acele persoane cari în arena vieții sociale imitează legea armonioasă a naturii și se devotează pentru triumful liberei coesistențe a oamenilor, au dreptul să obțină de la posteritate *un titlu de recunoștință*.

Unul dintre aceștia este, și va fi *Eugeniu Stătescu*.

Petru Bors.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ILFOV, SECȚIA IV

Audiența dela 3 Septembrie 1910

Președenția d-lui **ALEXANDRU N. IUGA**, președinte

Sentința civilă No. 479

Societatea funcționarilor publici cu d-na Al. N. Constandache

Pensiuni.—Pensiunile acordate de Societatea funcționarilor publici.—Dacă acea pensiune poate constitui un drept câștigat.

Pensiunile ce se acordă de Societatea funcționarilor publici, având a fi plătite dintr'un fond special destinat în acest scop, Societatea este în drept, în conformitate cu dispozițiunile categorice ale statutelor, să scadă acele pensiuni în mod proporțional cu venitul de care Societatea dispunea pentru acest fond.

Prin urmare, dreptul la pensiune a soției unui membru din această societate, nu poate fi un drept câștigat, căci dreptul la pensiune ce i se alocase soției era, după cum îl stipulase și soțul, supus condițiunii modificării statutelor.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Societatea funcționarilor publici în contra cărței de judecată cu No. 183 din 8 Februarie 1910, prin care s'a admis acțiunea d-nei Alexandrina N. Constandache și a obligat Societatea să-i plătească 1500 lei;

Având în vedere actele depuse la dosar, susșinerile părților și concluziile scrise depuse la dosar;

Având în vedere că din toate acestea rezultă cu suficiență că N. Constandache, fost funcționar și membru al acestei societăți, încetând din viață încă din anul 1894, s'a servit de către sus numita Societate soției sale Alexandrina Constandache o pensiune lunară de lei 66, și aceasta votată conform statutelor elaborate de Societate la 1893, lucru care, de altmintrelea, a urmat în mod regulat atâta timp cât Societatea a dispus de un venit suficient care să acopere plata tuturor pensinilor votate;

Având în vedere că pensiunile, conform statutelor urmează să se plătească numai dintr'un fond special rezervat lor, rămânând ca toate celelalte sume de cari dispune Societatea să fie repartizate celorlalte fonduri în modul cum dânsa a înțeles să le repartizeze, și aceasta în urma votului adunării generale conform statutelor;

Având în vedere că, Societatea, care la înființarea ei mergea foarte bine, și aceasta datorită faptului că compta pe un număr însemnat de cotizațiuni care îi forma un venit frumos, începe să meargă din ce în ce mai rău, făcând ca veniturile să descreească în mod simșitor, și aceasta datorită faptului că toți funcționarii din toate ramurile de activitate s'au format în societăți particulare de ajutor reciproc, ne mai având nevoie astfel să se înscrie într'o altă societate, și mai cu seamă în aceasta care primea funcționari din toate categoriile;

Că aceasta este exact, numai este îndoială, întru cât din bilanșurile anuale ale Societății se constată în mod cert cum că numărul membrilor Societății a descrescut în fiecare an, așa că această împrejurare a contribuit ca Societatea, în conformitate cu dispozițiunile categorice ale statutelor, să facă uz de ele și să scadă toate pensiunile în mod proporțional cu suma ce o primea înainte și în mod proporțional deci cu veniturile de care dispunea atunci Societatea;

Având în vedere că această dispozițiune a nemulțumit pe o parte din pensionari, aceasta nu mai încapă îndoială, întru cât li s'a micșorat pensiunile; însă interesul general fiind mai mare de cât cel particular,

Societatea nu putea să se lase să cadă în ruină și apoi să lase să se ia și ulla speranță de existență a celei mai mari părți din pensionari, cari de sigur sunt mulțumiți cu o pensie și mai mică, numai să aibă o existență zilnică asigurată;

Având în vedere că intimata Alexandrina Costandache a susținut că dânsa are un drept câștigat la pensiuinea ce i s'a servit la moartea soțului său și că modificările ulterioare aduse statulelor societății nu-i sunt opozabile de oarece dânsa are calitate de creditoare a a Societății și deci Societatea apelantă nu putea singură, fără consimțământul său, să-și reducă obligațiunea sa;

Având în vedere că N. Constandache, când a intrat în societate, a consimțit să se supună statulelor, atât pentru obligațiunile ce Societatea lua pentru dânsul, cât și pentru obligațiunile ce Societatea lua față de urmașii săi; că atât în vechile statute ale Societății cât și în cele ulterioare dela 1893, există dispozițiunea formală că sub anumite condițiuni statutele societății pot fi modificate; că acest drept de modificarea statulelor este general și privește toate dispozițiunile din statute, deci și dispozițiunile referitoare la pensiuinea;

Că dar, astfel fiind, d-na Alexandrina Constandache fără drept se plânge de reducerea pensiuinei ce i se alocase la încetarea din viață a soțului său, invocând un drept câștigat, căci dreptul său la pensiuinea ce i se alocase era, după cum îl stipulase și soțul său, supus condițiunei modificării statulelor;

Având în vedere că Societatea rezervându-și dreptul să modifice statutele primite de defunctul N. Constandache, reclamanta nu se poate sustrage modificărilor aduse de Societate fără a înfrânge la obligațiunea ce-și luase defunctul N. Constandache nu numai pentru dânsul, dar și pentru urmașii săi;

Având în vedere că reclamanta ar avea dreptul de a se plânge numai atunci când modificarea ar fi adusă în afară de previziunile statulelor;

Că, însă, modificarea statulelor de care se plânge reclamanta este făcută cu toate formele cerute de statutele primite de defunctul N. Constandache, iar necesitatea modificării este învederată în expunerea de motive;

Că, d-na Alexandrina N. Constandache nedovedind și nici chiar pretinzând că modificarea statulelor ar fi ne-regulat făcută, sau că necesitatea modificării n'ar fi motivată, pretențiunea formulată prin acțiune este rău venită;

Având în vedere că astfel fiind și fără a mai fi util de a examina chestiunea prescripțiunii invocată de apelantă, tribunalul are să primească apelul și să respingă acțiunea făcută la prima instanță de d-na Alexandrina Constandache;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător C. C. Bosie, Tribunalul, admite apelul făcut de Societatea funcționarilor publici și respinge acțiunea intentată de d-na Alexandrina Costandache.

(ss) Al. N. Iuca; C. C. Bosie

Grefier (s) Siligeonu

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA III

Audiența dela 5 Octombrie 1910

Președenția d-lui C. H. ROSETTI, membru de ședință
Societatea funcționarilor publici cu d-na Agripina Caracaș
Sentința civilă No. 616

Pensiuinea. — Pensiuinea acordate de Societatea funcționarilor publici văduvei unui funcționar, fost membru în societate. — Drept de creanță — Dacă acest drept poate fi modificat în urmă prin modificarea statulelor.

Prescripție. — Dacă statutele cele noi poate aduce vreo modificare drepturilor câștigate. (Art. 257 din C. com)

Societatea funcționarilor publici având de scop

ca în schimbul unei cotizațiuni a membrilor, să asigure acestora ajutoare în caz de boală, de moarte etc., ea are caracterul unei societăți de asigurare mutuală sau a unei mutualități, intru-nind toate caracterele enumerate chior și de art. 257 din C. com.

Prin urmare, văduva unui membru al societății, căreia i s'a acordat o pensiuinea, este o creditoare a societății pentru suma ce i se cuvenea conform statulelor atunci în vigoare, și orice modificări ulterioare s'ar aduce statulelor nu-i pot fi opozabile.

2. Prescripțiunea prevăzută în art. 119 din statutele Societății funcționarilor publici din 1901 ne fiind prevăzută de vechile statute nu poate fi opozabilă terțiilor persoane, statutele cele noi neputând aduce nici o atingere drepturilor câștigate.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de Societatea funcționarilor publici, introdus în ziua de 26 Noembrie 1907, având de scop reformarea cărții de judecată civilă No. 2285 din 1907 pronunțată de Ocolul VI București;

Având în vedere că această carte de judecată dădea câștig de cauză reclamantei dela prima instanță Agripina Caracaș care reclamase dela numita Societate o sumă, ce aceasta i-ar fi datorat-o în urma morții soțului său, fost membru în această societate, sumă de bani la care avea dreptul în baza statulelor acelei societăți și pe care aceasta refuză a le plăti în întregime lor.

In fapt:

Având în vedere că într'adevăr, se constată că soțul legitim al doamnei Caracaș, aderase la această Societate îndată după întemeierea ei și a continuat a face parte dintr'însa până la moartea sa survenită în 1907; că, potrivit articolelor 87 și urm din acele statute, văduvele societărilor decedați cari plățiseră o cotizațiune suplimentară în acest scop aveau dreptul, sub oarecare condițiuni, la o pensie al cărui quantum varia în raport cu vechimea de societar a defunctului și cu cotizațiunea sa;

Că, în aceste condițiuni, Societatea recunoaște reclamantei dreptul la o rentă lunară de 102 lei pe tot timpul vieții sale;

Că, însă, această societate fiind alcătuită în mod cu desăvârșire empiric, fără a se întemeia pe nici o bază științifică, pentru diferite motive s'a văzut, la un moment dat, nevoită să reducă în mod periodic aceste pensiuinea astfel în cât în cele din urmă reclamanta în locul sumei de 102 lei lunar nu mai primește de cât 68 lei trimestrial;

Având în vedere că această reducere Societatea pretinde că ar fi avut dreptul să o facă modificând statutele, drept ce-i aparținea, conform chiar art. 35 din primele statute, care prevedeau că dispozițiunile statulelor pot fi modificate de adunarea generală a societărilor;

Că primele statute, formând contractul ce unește pe toți societarii, ele sunt opozabile tutulor societărilor și tutulor ayant-cause ai acestora, și, prin urmare, modificările aduse în ultimele vremuri statulelor. — printre care întâlnim și aceste reduceri de pensiuinea, fiind opozabile răposatului Caracaș sunt opozabile și reclamantei, în favoarea căreia acesta stipulase aderând la Societate; că, în aceste condițiuni, reclamanta nu s'ar putea plânge în contra reducățiunilor hotărâte de adunarea generală a societărilor.

In drept:

Având în vedere că în prealabil se cuvine a se determina care este natura juridică a acestei societăți;

Că întru cât ea are de scop, ca în schimbul unei cotizațiuni a membrilor săi să asigure acestora ajutoare în caz de boală, de lipsă de lucru, de moarte etc., ea are caracterul bine definit al unei societăți de asigurare mutuală sau, mai bine zis, al unei «Mutualități» în sensul modern al cuvântului, întrunind toate caracterele enumerate chiar și de art. 257 din codul de comerț român;

Considerând că, asociatul Caracaș încetând din viață, s'a realizat unul dintre riscurile în contra cărui a acesta se asigurase;

Că, potrivit principiilor generale de drept și, în special, potrivit art. 262 din codul de comerț odată riscul realizat societarul sau *ayant-cause* al său încetează de a mai face parte din asociațiune, rămânându-i însă dreptul la indemnizația ce i se cuvine;

Că prin urmare, reclamanta în calitatea sa de văduvă a răposatului Caracaș, din momentul încetării din viață a acestuia a devenit un terțiu, o creditoare a Societății, pentru o sumă egală cu a-rea ce i se cuvenea în conformitate cu statutele atunci în vigoare, sumă care chiar i-a fost recunoscută de Societate;

Că orice modificare de Statute din acel moment nu mai putea să-i fie opozabilă întru cât, a permite unei societăți ca prin singurul vot al adunării sale generale, să poată modifica drepturile terțiilor fără consimțământul acestora, ar fi a permite unui debitor să-și modifice singur clauzele obligațiunilor sale, fără consimțământul creditorului, ceea ce este inadmisibil;

Că, ceva mai mult, chiar dacă prin imposibil, s'ar admite ca reclamanta, care nu a fost și nu este o funcționară, care nu a plătit nici o cotizație, etc., — ar fi membră în societate și încă nu se poate admite că o încheiere a adunării generale ar fi suficientă pentru a-i răpi drepturile sale, de oarece doctrina și jurisprudența au stabilit, în mod constant, că atunci când este vorba de o modificare a statutelor, esențială, de o extraordinară gravitate, ca acea care ne preocupă și care răpește din drepturile reclamantei este nevoie nu numai de consimțământul majorității statutare, ci de acel al unanimității societarilor; or, din moment ce reclamanta refuză consimțământul său, o asemenea modificare nu-i poate fi opozabilă;

Că nu se poate spune că aderând la statutele ce conțineau articolul privitor la modificarea lor, defunctul Caracaș, a înțeles ca printr'un vot al său adunarea generală să poată modifica în așa mod statutele în cât drepturile sale, din reducere în reducere, să poată fi reduse la neant, ceea ce se întâmplă în speță;

Considerând că asigurarea nu este o prinsoare, un joc de noroc, un mijloc de îmbogățire al unora în paguba altora, ci un mijloc de reparațiune, întemeiat nu pe întâmplare ci pe date științifice, întemeiate pe legea astăzi bine cunoscută «a marilor numere» și pe calculul probabilităților ce se aproprie din ce în ce mai mult de exactitate (actualmente eroarea în calculele societăților bine constituite fiind mai mică decât 1/10.000);

Că dacă diriginitorii acestei societăți au comis erori fie în administrațiunea lor, fie în alcătuirea Societății, neținând seamă nici de riscul fiecărui societar, nici de tabelele statistice indicând probabilitățile de maladie, moarte, etc., apoi această împrejurare nu poate fi opozabilă aderenților, în majoritatea cazurilor oameni simpli, naivi, nepricepuți între ale asigurărilor și care încrezători făgăduelilor ademenitoare conținute de statute, prospecte și anunțuri, cu credință s'au smuls din modestele lor venituri o sumă destul de însemnată și au vărsat-o acestei Societăți, atunci când s'ar fi putut adresa unei alte societăți ce nu le-ar fi cauzat nici o decepțiune;

Că dacă aceste împrejurări nu pot fi opuse societărilor, cu atât mai mult cuvânt, ele nu pot fi opuse terțiilor având în contra unei societăți un drept de creață;

Având în vedere că societatea a mai invocat un al doilea mijloc de apel, prescripțiunea prevăzută de articolul 119 din statutele de la 1901; că, însă, nefiind prevăzută de vechile statute, această prescripțiune nu poate fi opozabilă reclamantei care astăzi este o terță persoană, statutele cele noi neputând aduce nici o atingere drepturilor sale câștigate;

Pentru aceste motive redactate de d-l membru de ședință N. Petrescu-Comnen și cele coprinse în cartea de judecată atacată cu apel pe care tribunalul și le aproprie în întregime, Tribunalul respinge, apelul făcut de Societ. funcționarilor publici, etc.

(ss) C. A. Rosetti; N. P. Comnen.

Grefier (s) Mihărescu.

CONCLUZIUNI

depuse de d-nii avocați C. G. Marinescu și C. Cernescu din partea Societății funcționarilor publici, în procesul cu doamna Agripina I. Karacaș dinaintea Trib. Ifov, secția III, la 5 Octombrie 1910

Onorat Tribunal,

În anul 1882 mai mulți funcționari, formează Societatea funcționarilor publici, pe baza statutelor votate la 18 Aprilie acel an.

Scopul acestei Societăți era, între altele, să dea membrilor ei ajutoare în caz de boală, de *disponibilitate*, de moarte, cum și să ajute pe văduva societarului și pe minorii săi, când n'au avere și nici vre-un drept la pensie dela Stat (art. 2 din statute și regulament).

Aceste prime statute s'au modificat de către adunările generale ale Societății în mai multe rânduri după cerințele de atunci.

Din textul ultimului aliniat de sub art. 27 din statutele din anul 1893, de care se prevalează d-na Agripina I. Karacaș, intimata de azi, se vede clar că plata ajutoarelor de pensuni se făcea numai din fondul Societății *special destinat pentru aceasta*, deci în limitele lui și uniform pentru toți cei cu dreptul de a avea astfel de ajutoare.

Decedatul I. Karacaș s'a înscris în Societate la August 1884 de când a început să cotizeze pentru fondul filantropic, și pentru ca urmașii săi să se bucure de dreptul de ajutor pentru pensune, dela 1 Ianuarie 1885 a început să cotizeze și pentru fondul pensiunilor, înființat atunci aparte, continuând astfel până în Septembrie 1897 când a încetat din viață.

În timp de 12 ani și 8 luni cotizația sa pentru acest fond a fost de 2 lei pe lună între Ianuarie 1885 — Ianuarie 1894, de 2 lei 50 bani între Februarie 1894 — Martie 1895 și de 3 lei între Aprilie 1895 — Septembrie 1897, așa că în total a contribuit cu suma de lei 388 pentru fondul ajutoarelor de pensuni pe tot timpul cât a fost societar.

După încetarea din viață a lui I. Karacaș, Societatea dispunând de sume suficiente, acordă soției sale, intimata de azi, din fondul special al ajutoarelor pentru pensuni, o sumă de 102 lei lunar pentru sine și alții 25 lei pentru o minoră, drept

ajutor calculat la suma de 513 lei leafa *netă* cât primea defunctul ca referendar la Inalta Curte de conturi; în care timp d-na Karacaş mai primea dela Stat o pensie lunară de peste 331 lei; cu alte cuvinte pentru un aport în Societate de 388 lei al defunctului I. Karacaş s'a servit urmaşilor săi un ajutor pentru pensie de 127 lei lunar, ceea ce reprezintă a *patra parte* din leafa sa, pentru o cotizare de 12 ani, pe când Statul abia după 15 ani de serviciu acordă azi 30% din leafă, în care timp se face funcţionarului şi reţineri de 10 lei la sută pe lună pentru pensie iar nu numai 50 bani la suta de lei pe lună (urcaţi mai târziu la 75 bani şi apoi la un leu) după cum a făcut Societatea noastră.

Societatea funcţionarilor publici a plătit tuturor pensionarilor ei ajutoarele de pensii *întregi* cât timp a putut, adică până în anul 1901.

Când însă adunarea generală, care este suprema instanţă a Societăţii, a văzut că fondul special pentru acordarea acestor ajutoare începe a se încheia cu deficit şi că era ameninţat să se epuizeze, căci ajutoarele erau prea mari în raport cu cotizările, pentru a nu ajunge la ruina Societăţii şi la dizolvarea ei, a procedat la modificarea statutelor încercând mai întâiu aplicarea unei reţineri (art. 120 din statutele dela 1901) şi apoi a supus la *repartiţie* ajutoarele de pensii în mod proporţional şi uniform (art. 119 din statutele dela 1904), aşa că fiecare pensionară să ia partea proporţională iar nu unele să încaseze întreaga pensie—cele mai vechi—iar altele cele mai noi, nimic, mai ales că cele înscrise mai de mult au încasat deja, înzecit şi însutit sumele cotizate de soţii lor.

În cazul de faţă vedem că d-na Karacaş, văduva defunctului I. Karacaş, pentru o cotizaţie de 388 lei, depusă de soţul său, a încasat dela Societate până la 1 Octombrie 1910, însemnata sumă de *lei unsprezece mii cinci sute* şi tot nu este mulţumită, d-sa care pe lângă pensia ce mai primeşte dela Stat de peste 334 lei se mai bucură şi de o situaţie materială destul de bună, *pe când alte văduve ale Societarilor n'au nici o speranţă de existenţă de cât în ajutorul ce primesc dela Societate.*

S'a susţinut că Societatea este *destul de prosperă* având un fond de 800000 lei. Această afirmaţiune este lipsită de temeii.

Ea are azi un venit *net sigur* de 55400 lei din produsul chiriei localului şi a cupoanelor efectelor aflate la Casa de depuneri, pe restul veniturilor din cotizaţiuni nu poate conta prea mult, căci ele scad din an în an prin împuţinarea numărului societarilor; din această sumă plătea anual până la finele anului trecut 1909 numai în ajutoare de pensii peste 43000 lei la 345 văduve, 286 copii şi trei infirmi. Aceste ajutoare cresc din an în an sporindu-se anul acesta încă cu 3100 lei, după cum se poate dovedi cu scriptele Societăţii, şi aceasta pentru că societarii cei vechi îmbătrânind se sting din viaţă din ce în ce mai mulţi, pe când alţii noi vin mai rar, iar majoritatea funcţionarilor sunt înscrşi la casele de credit ale diferitelor ministere, înfiinţate în urmă, unde găsesc avantagii noi, mai ales în partea financiară de care Societatea noastră se ocupă mai puţin, neavând garanţii suficiente de a-şi încasa datoriile dela funcţionari fără o lege specială.

Ajutoarele de pensii dacă ar urma să se plă-

tească *fără repartiţie* ele s'ar urca anual la peste 150000, lei după darea de seamă a anului trecut 1909, iar în anul acesta s'a făcut noi înscrieri pentru lei 11430, aşa că în trei, cel mult patru ani, capitalul Societăţii ar fi integral întrebuiţat în plata ajutoarelor de pensii, iar după acest timp Societatea ar trebui să lichideze.

Când statutele au înfiinţat la 1904 repartiţia s'a avut în vedere şi interesele viitoarelor pensionare, pentru cari soţii lor contribuiesc de o mulţime de ani şi cari nu vor beneficia de nimic în timpul văduviei lor, dacă actualele pensionare vor absorbi în 3—4 ani tot capitalul. De altfel era de prevăzut că cuantumul ajutoarelor de pensii fixat prin statute nu mai putea rămâne în picioare multă vreme şi că prin urmare, aplicarea repartiţiunii devenea o necesitate inexorabilă.

Cauza care a contribuit la aceasta a fost, în primul rând, împuţinarea veniturilor prin reducerea numărului societarilor, după cum am arătat deja.

Osebit de aceasta, aşezarea acestui ajutor de pensie de la început n'a fost pus pe baze solide: cu 50 bani la suta de lei (urcat în urmă la 75 bani şi apoi la un leu) nu se putea servi după *opt ani* de cotizare, ajutoare de pensii de *zecimi* şi *sute de lei lunar*, când Casa de pensii a Statului acum 20 ani, încasa ca şi azi de la funcţionari pentru pensii *zece lei* la sută, adică de *20 ori mai mult* ca Societatea funcţionarilor şi totuşi nu da pensii decât după *20 ani* de serviciu şi de reţinere.

Ceva mai mult: Casa de pensii a Statului mai avea şi are o mulţime de alte venituri din funcţiunile vacante, din sporul lefei de la cei înaintaţi în funcţiuni, din jumătate leafa la cei numiţi din nou în serviciu, plus o subvenţie de câteva milioane de la Stat şi totuşi vechea Casă a pensiilor a trebuit să fie încorporată la Ministerul de finanţe şi pentru a se putea menţine a trebuit ca Statul să-i sporească subvenţia anuală la peste 7000000 lei, pe când Societatea funcţionarilor nu are şi nu a avut de la nimeni vre-o subvenţie fie cât de mică.

Singura cotizare de 388 lei a decedatului I. Karacaş în 12 ani şi 8 luni pentru fondul ajutoarelor de pensii, în schimbul căreia văduva sa care este şi pensionară a Statului, a beneficiat până acum de la Societate de peste 11000 lei, poate da măsură cu câte dificultăţi a trebuit să lupte Societatea spre a face faţă angajamentelor sale în conformitate cu modificările aduse statutelor, de nevoile timpului şi a împrejurărilor prin cari ea a trecut.

De altmintrelea, *utilitatea* Societăţii funcţionarilor publici şi scopurile ei umanitare au fost recunoscute mai întâi prin legea promulgată prin Inaltul decret regal No. 1283 din 11 Aprilie 1892, care i-a recunoscut caracterul de persoană morală şi juridică, apoi de jurie ale Expoziţiei universale din Paris din anul 1900 şi ale Expoziţiei generale jubilare române din 1906 cari au onorat-o cu medaliile de aur, iar statutele Societăţii şi modificările lor au fost aprobate totdeauna prin Inalte decrete regale.

Ea s'a bucurat în tot timpul de înalta protecţiune şi de ajutoare materiale din partea M. S. Regelui, iar A. S. R. Principele Ferdinand, moştenitorul Tronului este preşedintele ei de onoare de mai mulţi ani.

În 28 ani de existență, Societatea funcționarilor publici a plătit pentru diferite ajutoare până la finele anului 1909 :

Din fondul filantropic

Lei 799764.78 pentru medici și medicamente, societărilor bolnavi ;
 » 1281853.01 celor rămași fără funcțiuni ;
 » 488032.80 pentru cazuri de moarte a societărilor.

Din fondul ajutoarelor de pensii

Lei 903003.05 văduvelor și minorilor societărilor decedați, precum și infirmilor, numai de la 1893 încoace, de când a început să se plătească ajutoare de pensii.

Lei 3472653.64 Total.

Aceste ajutoare în sumă totală de *trei milioane patru sute șaptezeci și două mii șase sute cincizeci și trei bani șesezeci și patru*, au sleit cu totul fondul de rezervă care era chemat să facă față tutulor cerințelor filantropice, fondul special de filantropie rămăsese la 31 Decembrie 1909 numai cu 19164 lei 25 bani, iar cel pentru ajutoarele de pensii, dacă se vor plăti aceste ajutoare integral după cum pretinde d-na Karacaș, iar nu prin repartii cum a hotărît Adunarea generală a societărilor, va dispărea în scurtă vreme și prin urmare, împreună cu el și Societatea.

S'a mai susținut că Societatea și-a construit un local pentru 1500000 lei cu bani din fondul ajutoarelor de pensii, fapt care ar fi adus peirea acestui fond — și această afirmație este lipsită de temei.

Localul cu terenul lui cu tot, care în parte a fost cedat de primărie, n'a trecut cu mult de 600 mii lei ; el produce venit peste 30000 lei fiind închiriat (cancelariile Societății neocupând decât trei camere) Acest local a fost construit în cea mai mare parte cu din produsul unei mare loterii de 500000 lei, autorizată de guvern în anul 1896 și din donațiuni, precum aceasta se poate dovedi cu registrele Societății.

S'a mai susținut că ajutoarele de pensii au fost reduse în urma incendiului de acum câți-va ani, când localul Societății a fost aproape distrus — și această afirmație este lipsită de temei.

Localul fiind asigurat la Societatea Generală, despăgubirile date de numita Societate în sumă de peste 174000 lei, au permis să se refacă localul în cele mai bune condițiuni, fără a se recurge la alte fonduri, ba încă a rezultat la terminarea restaurării lui, o economie de aproape 21000 lei, cari au fost trecuți integral tot la fondul ajutoarelor de pensii, precum și aceasta se poate dovedi cu scriptele Societății.

Din cele ce preced se vede că Societatea funcționarilor publici neputând plăti pensiunile așa cum lusesse lichidate sub statutele din 1893 și pentru a stabili egalitatea între toți pensionarii: cei vechi (statutele din 1893) și cei noi, după ce a încercat toate mijloacele, a adoptat sistemul repartii. În anul 1904 Adunarea generală a societății, su-

prema instanță cum o numește toate statutele, și cele vechi și cele noi, a hotărît ca fondul pensiilor, așa cum îl formează statutele (art. 25 de la 1901, art. 26 din statutele de la 1904, art. 26 din statutele de la 1907 și art. 18 din statutele de la 1893) acest fond să fie repartizat între toți pensionarii. D-na Agripina I. Karacaș, care după urma soțului său I. Karacaș este și pensionară a Statului, după ce a primit pensiunea sa până la Octombrie 1910, pensiune care fusese redusă în 1901 și în 1905, supusă repartii, în Octombrie 1907 intentează acțiune Societății, pretinzând să i se restituie reținerile făcute de Societate, căci d-sa are drept la pensiunea așa cum i-a fost lichidată în 1897, potrivit dispozițiilor din statutele de la 1893. Modificările cari s'au făcut de statutele ulterioare — continua d-sa — nu pot să-i atingă pensiunea, căci este un drept câștigat.

Înainte de a răspunde la acest argument câtă să atragem atențiunea Onor. Tribunal, că Societatea funcționarilor publici are patru fonduri, fiecare din ele cu destinații speciale și cu resurse deosebite : fondul *filantropic*, fondul de *economie*, fondul de *pensiune* și fondul de *rezervă* (art. 19 din statutele de la 1893, art. 24 din statutele de la 1904, art. 22 din statutele de la 1907). Societatea nu poate dar plăti pensiunile de cât din fondul de pensii și în limitele acestui fond ; acest fond neajungând pentru a se plăti pensiunile așa cum au fost lichidate, nu se putea face de cât aceia ce Societate a făcut, adică să repartizeze fondul de pensii la toți pensionarii în proporția pensiunii ce aveau a primi.

Cauzele neajungerei fondului sunt : sporirea pensionarilor și împușinarea membrilor activi. — Ar fi temerară din partea ori cui, a se afirma că împușinarea fondului de rezervă ar proveni, fie din încorectitudinile săvârșite în această societate, care este model de cinste, fie din o rea administrațiune ceia ce cu nimic nu se poate dovedi.

Mersul slab al Societății se datorește atât stabilității funcționarilor la diferitele *autorități*, de care aparțin, cât și creării de case de ajutor la toate aceste *autorități*, ceia ce nu exista mai înainte.

Chestiunea de examinat este cea următoare : modificările aduse de statutele din 1901 și 1905 pot ele să atingă pensiunea D-nei Karacaș, lichidată după statutele din 1893 ?

S'a pretins din partea apărătorului intimitei că nu, căci numita are un drept câștigat și că intimata nefiind societară, ci numai o creditoare a societății, societatea ca debitoare nu poate singură fără consimțământul D-nei Karacaș să-și diminueze obligația sa.

În primul rând Societatea s'a obligat a plăti pensiunile dintr'un anumit fond determinat de statutele din 1893, care fond trebuie să servească a plăti pensiunile tutulor acelor care au drept egal cu intimata și când fondul nu se ajunge, că în specie, repartii fondului între pensionari se impune.

Societatea n'a făcut dar de cât și-a executat obligația, distribuind la pensionari fondul cu care s'a obligat. Nu era aceasta obligația Societății ?

Dacă s'ar dovedi în fapt că fondul acesta de pensii, format potrivit art. 19 din statutele de la 1893, ar fi mai mare s'ar putea plăti pensiunile în întregime, atunci de sigur că acțiunea intimitei ar

fi fundată; dar această dovadă nici nu s'a pretins a se face.

Creдем, de asemenea, că statutele din 1901 și 1904 (art. 119) și cele din 1907 (art. 1.6) sunt opozabile intimitei pentru următoarele considerațiuni:

În 1884 și 1885 I. Karacaș, când a intrat în Societatea funcționarilor publici, a stipulat pentru el, și pentru soția sa și copiii săi, când el nu va mai fi în viață.—Stipulațiunea pe care a făcut-o, a făcut-o sub imperiul statutelor de la 1893, care era legea lui și acelora pentru care stipula.—I. Karacaș cunoștea foarte bine dispozițiunile din acele statute, și el înțelegea a se supune lor, atât pentru obligațiunea pe care Societatea o lua față de dânsul cât și pentru obligațiunea pe care Societatea o lua față de urmașii săi pentru care Karacaș stipula. Karacaș mai știa că Societatea, potrivit art. 125 din statutele din 1893 sau 35 din statutele de la 1882, sau 98 din statutele de la 1885, dizpozițiuni cari s'au repetat întocmai în statutele ulterioare, avea dreptul să modifice toate dispozițiunile din acele statute și prin urmare și dispoziția care privea pensia și cuantumul ei, pe care el o stipula pentru urmașii săi, știa și se supunea dispozițiunii că obligația Societății de a servi pensia o putea modifica chiar atunci când pensionaru n'ar consimți la această modificare. Dacă cunoștea această dispozițiune a statutelor și dacă cunoscând-o, totuși a făcut acel contract, se mai poate susține că D-na Karacaș, aceia pentru care Karacaș a stipulat sub condițiune, să nu respecte condițiunea, și pentru dânsa stipulațiunea să fie pură și simplă. De sigur că nu, o stipulațiune și obligațiunea care îi este corolarul, fiind făcute de la origină sub condițiune și condițiunea nedispărând prin voința părților, rămâne continuu supusă acestei modalități și nu o singură parte din cele ce au contractat poate să o înlătore fără învoirea părții celeilalte.

Cât despre obiecțiunea ce s'a făcut ca Societatea fiind debitoare, nu poate singură să și modifice sau să și reducă obligațiunea, aceasta e adevărat în drept; în specie însă, această teorie nu se poate aplica, pentru că încă de la începutul obligațiunii luată de Societate, această obligațiune a fost luată condițional, lucru pe care l'a primit contractantul Karacaș, căci altminteri nu ar fi primit a fi societar sau nu ar fi cotizat pentru pensiuua urmașilor săi.

Mai mult, am arătat Onor. Tribunal, că nici nu poate fi vorba de drept câștigat în specie, căci facultatea păstrată de Societate de a și modifica dispozițiunile din statute înlătură cu totul dreptul câștigat. Mai arătam că ceia ce Societatea a făcut de la 1901 încoace, n'a fost alt ceva, decât ceia ce a făcut și Statul în epoca de criză de la 1900, când prin lege, a dedus lefurile funcționarilor și pensiunile funcționarilor cari aveau niște drepturi patrimoniale câștigate prin hotărâri rămase definitive, hotărâri care le lichidase pensiunile.

Societatea în limita ei, în cercul restrâns al membrilor ei, este suverană pentru ca în interes general să poată modifica dispozițiunile privitoare la pensii, atunci când starea ei financiară nu-i mai permite a achita pensiunile așa cum au fost lichidate. Adunarea generală a societății este pentru Societate ceia ce sunt Corpurile Legiuitoare pentru

Stat și deciziunile ei sunt obligatorii pentru totii societarii și pensionarii, cari se găsesc în relațiune cu Societatea și față de care ea nu răspunde decât în limita unui fond anume determinat. Comparațiunea credem este cu totul potrivită situațiunile fiind identice.

În sensul celor de mai sus s'a pronunțat Tribunalul Ilfov secția IV prin sentința cu No. 479, din 3 Sept. 910, judecând o speță absolut identică¹⁾.

În ultim rând, acțiunea D-nei Karacaș este prescrisă, căci ceia ce se reclamă este parte din pensiuua cuvenită de la 1901 până la 1910; ori în statutele dela 1901 există o dispozițiune (art. 119) care dispozițiune este repetată și în statutele ulterioare și care prescrie prin trecerea unui an ori ce pensiuua reclamată mai târziu. D-na Karacaș nu numai că n'a reclamat înăuntrul termenului de un an, dar a primit pensiuua cu reducerile făcute până la Octombrie 1907, fără a zice nimic, ceia ce însemnează că pe deoparte a acceptat modificările aduse statutelor în această privință, și că a renunțat la ceia ce Societatea îi reținea. S'a zis însă că această prescripțiune anală nu este opozabilă D-nei Karacaș, fiind că ea nu era inserată în statutele de la 1893. Este drept că această dispozițiune nu se prevedea în statutele de la 1893, dar aceasta nu însemnează nimic.

Prescripțiunea nu se poate invoca de cât contra unui drept născut, indiferent era dacă această prescripțiune era sau nu înscrisă în statutele de la 1893, căci la anul 1897, data când a devenit pensionară intimată, dreptul ei la acțiunea de față nu era născut.

Dreptul la această acțiune s'a născut la Aprilie 1901, când Societatea a făcut reducerile pe care d-na Karacaș le reclamă, prescripțiunea s'a înscris în statutele de la 24 Martie 1901, deci când s'a născut dreptul atunci prescripțiunea exista, ea se poate opune potrivit prevederilor art. 1886 c. civ. al cărui spirit și literă sunt în sensul celor de mai sus. Mai mult, chiar intimata recunoaște în instanță că fiind vorba de plăți periodice, este aplicabilă prescripțiunea art. 1907 c. civ.

Pentru aceste motive rugăm pe Onor. Tribunal să admită apelul făcut de Soc. funcț. publici, să infirme cartea de judecată și să respingă cu totul acțiunea d-nei A. Karacaș, cu cheltuieli de judecată. Alăturăm pe lângă aceste concluziuni statutele Societății pe anii 1882—1902, pe 1904 pe 1907; expunerea de motive la modificarea statutelor în 1904, Buletinele societății No. . . , precum și hotărârea Trib. Ilfov; secția IV, No. 479 în copie legalizată.

C. G. Marinescu, C. Cernescu

Avocați

¹⁾ A se vedea publicată tot în acest număr la pag. 725.

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal direct la administrațiunea ziarului «Curierul Judiciar» București, fără a mai aștepta încunoștiințări cari sunt costisitoare, sau să plătească la prezentare numai în mâna încasatorilor: I. RIVEANU pentru provincie; iar pentru Capitală vechiului încasator, sau ajutorului său C. PETCULESCU, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu matea, investite cu ștampila: CURIERUL JUDICIAR.

